

Dopis preláta (9. ledna 2018)

„Z lidských vlastností,“ říká nám svatý Josemaría, „vám chci odkázat lásku ke svobodě a dobrou náladu.“ Zároveň s tím dopis preláta říká, abychom byli za tento odkaz vděční a o daru svobody rozjímali.

27.01.2018

PDF ► [Dopis preláta \(9. ledna 2018\)](#)

ePub ► [Dopis preláta \(9. ledna 2018\)](#)

Milovaní, ať mi Ježíš opatruje mé dcery a syny!

1. V uplynulých měsících jsem se v souladu s jedním z doporučení Generálního kongresu zmiňoval často o svobodě. Rád bych, abychom si nyní podle učení svatého Josemaríi, který byl po celý život velkým milovníkem svobody, připomněli některé aspekty tohoto velikého Božího daru. „Nikdy nepřestanu opakovat, děti moje,“ napsal jednou, „že jedním z nejcharakterističtějších rysů Opus Dei je láska ke svobodě a vzájemnému pochopení.“¹ Až si jeho slova budeme znovu číst a uvažovat o nich v modlitbě, upřímně za ně Bohu poděkujeme a zkusme se zamyslet nad tím, jak je s Boží pomocí promítnout do svého osobního života. Budeme tak lépe připraveni pomáhat duším dosáhnout „svobody ve slávě Božích dětí“ (Řím 8, 21).

Horování pro svobodu a její dožadování se ze strany jednotlivců i národů je pozitivním znamením naší doby. Akceptovat svobodu každé ženy a každého muže znamená uznat, že jsou lidmi, že jsou zodpovědnými pány svých vlastních činů, schopnými řídit svůj vlastní život. I když svoboda člověku ne vždy umožňuje, aby rozvinul a uplatnil to nejlepší, co v něm je, její důležitost snad ani nemůže být větší: kdybychom nebyli svobodní, nemohli bychom milovat.

Je však škoda, že mnohde panuje veliká neznalost ohledně toho, co to ve skutečnosti svoboda je. Zatímco lidé často usilují o klamnou svobodu bez hranic jako o cíl pokroku, setkáváme se nezdánlivě s mnoha podobami útisku a zdánlivých svobod, které jsou ve skutečnosti řetězy, jež zotročují. Taková svoboda se dříve či později ukáže jako prázdná. „Někteří se považují již za

svobodné,“ píše papež, „byť jsou odloučení od Pána, a nevidí, že jsou bytostně sirotky, bez útulku, bez domova, kam by se mohli navracet. Přestávají být poutníky a stávají se tuláky.“²

Povolání ke svobodě

2. Byli jsme „povoláni ke svobodě“ (Gal 5, 13). Samo stvoření je projevem Boží svobody. Vyprávění knihy Genesis dává vytušit stvořitelskou lásku Boha, který má radost z toho, že může světu předat svou dobrotu a krásu (srov. Gen 1, 31), a člověku svobodu (srov. Gen 1, 26–29). Když nás Bůh povolal k životu, dal nám schopnost volit a chtít dobro a odpovídat láskou na jeho Lásku. Jako tvorové jsme však omezení, a proto se můžeme od Boha také odvrátit. „Proč se Boží moudrost, která stvořila člověka *ke svému obrazu a podobě* (srov. Gen 1,

26), chtěla vystavit úžasnému *riziku* lidské svobody, zůstává tajemstvím.“³

A skutečně, vlivem prvotního hříchu vedlo toto riziko již na úsvitu dějin k odmítnutí Boží Lásky. Síla lidské svobody tíhnoucí k dobru se oslabila a vůle začala poněkud inklinovat k hříchu. Osobní hříchy pak svobodu ještě více oslabují, takže hřích je vždy ve větší či menší míře otroctvím (srov. Řím 6, 17.20). Přesto však „člověk zůstává stále svobodný“.⁴ I když „jeho svoboda je také stále křehká“,⁵ uchovává se v každém člověku jako podstatné dobro, které je třeba chránit. Bůh je tím prvním, kdo ji respektuje a miluje, protože „nechce otroky, ale děti“.⁶

3. „Kde se však rozmnožil hřích, (tam) se v míře ještě daleko štědřejší ukázala milost“ (Řím 5, 20). S milostí přichází nová a vznešenější svoboda, ke které nás „Kristus osvobodil“ (Gal 5, 1). Pán nás vysvobozuje z hříchu

prostřednictvím svých slov a skutků: všechny působí vykupitelsky. Proto je „ve všech tajemstvích naší katolické víry patrná tato chvála svobody“.⁷ Často vám připomínám, že je třeba, aby středobodem našeho života byl Ježíš Kristus. Chceme-li odhalit nejhlubší smysl svobody, musíme se dívat na Něj. Žasneme nad svobodou Boha, který se z čisté lásky sám sebe zříká a bere na sebe naše tělo; žasneme nad svobodou, jež se nám odhaluje v jeho pozemském putování k oběti na kříži. „Dávám svůj život, a zase ho přijmu nazpátek. Nikdo mi ho nemůže vzít, ale já ho dávám sám od sebe“ (Jan 10, 17–18). V historii lidstva nikdy nedošlo k svobodnějšímu činu, než je Pánova oběť na kříži: On „se odevzdává smrti v plné svobodě lásky“.⁸

Evangelium svatého Jana vypráví o Pánově rozhovoru s některými z těch, kteří v něj uvěřili. Mezi Ježíšovými slovy zaznívá s velkým

důrazem příslib: „*Veritatis liberavit vos, pravda vás osvobodí*“ (Jan 8, 32). „Co je to však za pravdu,“ ptá se svatý Josemaría, „která v celém našem životě počíná a dovršuje cestu svobody? Je to radost a jistota, která vychází ze vztahu Boha a jeho tvorů, z poznání, že jsme vyšli z Božích rukou, že v nás našla zalíbení Nejsvětější Trojice, že jsme děti tak báječného Otce. A já prosím svého Pána, abychom si to konečně uvědomili, abychom se z toho stále více těšili, protože pak budeme jednat jako svobodní lidé.“⁹

4. Boží synovství umožňuje naší svobodě plně se rozrůstat v síle, kterou jí Bůh udělil. Neznamená to vyprostit se ze závislosti na otcovském domě proto, že jsme svobodní, ale naopak své synovství přijmout. „Kdo si není vědom toho, že je Boží syn, nezná pravdu“¹⁰: je od sebe odvrácen, žije v konfliktu se sebou samým. Jakým osvobozením

proto pro nás je vědomí, že nás Bůh miluje; jakým osvobozením je Boží odpuštění, které nám dovoluje vrátit se k sobě samým, navrátit se do našeho pravého domova (srov. Lk 15, 17–24). Podobné osvobození ostatně zakoušíme i tehdy, když odpouštíme ostatním.

Víra v Boží lásku ke každému člověku (srov. Jan 4,16) nás vede k tomu, abychom jednali z lásky. Můžeme milovat, protože On nás miloval jako první (srov. 1 Jan 4, 10). Vědomí, že nekonečná Boží Láska je přítomná nejen u zrodu naší existence, ale i v každém jejím okamžiku, protože On je nám vnitřnější než naše vlastní nitro, ¹¹ nám dává pocit bezpečí. Vědomí, že Bůh nás očekává ve všech lidech (srov. Mt 25, 40), že chce být v jejich životě přítomný také skrze nás, je pro nás pohnutkou k tomu, abychom se snažili plnými rukama rozdávat, co jsme dostali. A v našem životě jsme,

dcery a synové moji, dostali a dostáváme hodně lásky. Věnovat ji Bohu a ostatním je tím nejprůzračnějším úkonem svobody. Láska *naplňuje* svobodu, osvobozuje ji: dává jí nalézt její počátek a cíl, tj. Lásku Boží. „Svoboda dostává svůj pravý smysl jen, když slouží pravdě, která osvobozuje, když hledá nekonečnou Boží lásku, která nás zbavuje našich závislostí.“¹²

Vědomí Božího synovství proto vede k velké vnitřní svobodě, k hluboké radosti a k poklidnému optimismu plynoucímu z naděje: *spe gaudentes* (Řím 12, 12). Vědomí Božího synovství nás také podněcuje k lásce ke světu, který vyšel z rukou Boha Otce jako dobrý, k tomu, abychom přistupovali k životu s jistotou, že je možné konat dobro, přemáhat hřích a dovést svět k Bohu. Papež František to ve svém rozjímání o naší Matce vyjádřil následovně: „Od Marie, plné milosti, se učíme, že křesťanská

svoboda je něčím víc než pouhé osvobození od hříchu. Je to svoboda, která nám umožňuje vidět pozemské skutečnosti v novém duchovním světle, svoboda milovat Boha a bratry čistým srdcem a žít v radostném očekávání Kristova království.“¹³

Svoboda ducha

5. Jednat svobodně a bez jakéhokoli nátlaku patří k důstojnosti člověka a zvláště pak k důstojnosti dcer a synů Božích. Je však třeba „posílit lásku ke svobodě nikoli svévolné, ale zlidštěné uznáním dobra, které ji předchází,“¹⁴ ke svobodě smířené s Bohem.

Rád bych se proto zamyslel nad významem *svobody ducha*. Nemám na mysli dvojznačný význam, který se tomuto výrazu také občas připisuje, tedy jednat podle vlastní libovůle a proti jakýmkoliv pravidlům. Svoboda každé lidské bytosti je ve skutečnosti omezená

přirozenými povinnostmi a přijatými závazky (rodinnými, pracovními, občanskými atd.). Nicméně i tak můžeme jednat svobodně, jednáme-li z lásky: „*Dilige et quod vis fac*: Miluj, a dělej, co chceš“.¹⁵ Schopnost a návyk jednat z lásky, snaha dělat to, oč nás Bůh v každé situaci žádá, je pravou svobodou ducha.

„Miluješ mne?“ (Jan 21, 17): křesťanský život je svobodnou, iniciativní a ochotnou odpovědí na tuto Pánovu otázku. „Není proto nic klamnějšího než dávat svobodu do protikladu k odevzdanosti, protože odevzdanost přichází jako důsledek svobody. Když se matka obětuje z lásky k dětem, zvolila, a podle velikosti této lásky se projeví i její svoboda. Když je tato láska veliká, svoboda je plodná a povede k dobru dětí. Tato požehnaná svoboda, která předpokládá odevzdanost, pochází z této požehnané odevzdanosti. A to je právě svoboda“.¹⁶

Z tohoto pohledu je zřejmé, že podporovat svobodu člověka neznamená slevovat v nárocích. Čím svobodnější jsme, tím více můžeme milovat. Láska je velmi náročná: „Všechno omlouvá, všemu věří, nikdy nad ničím nezoufá, všechno vydrží“ (1 Kor 13,7). Růst v lásce znamená růst ve svobodě, být svobodnější. Řeceno slovy svatého Tomáše Akvinského: „*Quanto aliquis plus habet de caritate, plus habet de libertate.*“¹⁷ Čím větší je naše láska, tím jsme svobodnější. Vnitřně svobodní jsme i tehdy, když něco, do čeho se nám nechce, nebo co je nám obzvlášť zatěžko, uděláme z lásky, tedy ne proto, že se nám to líbí, ale proto, že chceme. „Musíme se cítit Božími dětmi, které s radostí plní vůli svého Otce. Dělat všechno podle Boží vůle, a to proto, že chceme: nadpřirozenější důvod nenajdeme.“¹⁸

6. Dalším projevem svobody ducha je radost. „Z lidských vlastností,“ říká

nám svatý Josemaría, „bych vám chtěl odkázat lásku ke svobodě a dobrou náladu.“¹⁹ Ač se to zdají být dvě odlišné věci, je mezi nimi spojitost. Víme-li totiž, že *můžeme svobodně milovat*, zakoušíme v duši radost a jsme spokojení. Díváme se na svět pohledem, který nám bez ohledu na naši vrozenou povahu umožňuje vidět pozitivní – popř. veselou – stránku věcí a situací. Jak říká papež František, On „je původcem této radosti, jejím Stvořitelem. Tato radost v Duchu nám dodává skutečnou křesťanskou svobodu. Bez radosti by křesťané nemohli být svobodní, stávali by se otroky svého zármutku“.²⁰

Tato radost by měla prostoupit celý náš život. Bůh chce, abychom byli šťastní. To, co Ježíš říká apoštolům, říká i nám: „Aby moje radost byla ve vás a aby se vaše radost naplnila“ (Jan 15, 11). Proto tedy můžeme plnit s radostí i ty povinnosti, které jsou

nám nepříjemné. Svatý Josemaría nás upozorňuje, že „není správné myslet si, že s radostí lze dělat jen tu práci, která se nám líbí“.²¹ S radostí – a ne s nechutí – lze dělat i to, co je náročné, co se nám nelíbí, pokud je to děláno z lásky a s láskou, a tudíž svobodně. 28. dubna 1963 svatý Josemaría při jednom rozjímání vysvětloval, jakého světla se mu dostalo ještě kdysi v roce 1931: „Dal jsi mi, Pane, pochopit, že mít kříž znamená najít štěstí a radost. A důvod – vidím to jasněji než kdy jindy – je tento: mít kříž znamená sjednotit se s Kristem, být Kristem, a proto dítětem Božím.“²²

7. Celý Boží zákon a vše, co představuje Boží záměry s člověkem, není něčím, co by omezovalo svobodu, je to *lex perfecta libertatis* (srov. St 1,25): dokonalý zákon svobody, který je, stejně jako evangelium, cele shrnut v zákoně lásky, a to nejen jako vnější pravidlo

přikazující milovat, ale jako vnitřní milost, která dává sílu milovat.

„*Pondus meum amor meus*”: má láska je mou tíhou, říkal svatý Augustin.²³

Neměl tím na mysli zjevnou skutečnost, že milovat nebývá vždy snadné, ale to, že láska, kterou máme v srdci, je naší pohnutkou, tím, co nás vede. „*Eo feror, quocumque feror*,“ kamkoli jsem veden, jsem veden láskou.²⁴ Zamysleme se nad tím, jaká láska vede nás.

Kdo dovolí, aby se Boží láska zmocnila jeho srdce, sám zakusí, že „svoboda a odevzdanost nejsou v žádném rozporu, ale naopak se vzájemně doplňují. Svoboda se může odevzdat pouze z lásky, jiný způsob odevzdání prostě nechápu. Není to jen nějaká více či méně výstižná slovní hříčka. Při dobrovolném odevzdání, v každém okamžiku této oddanosti, svoboda obnovuje lásku, a obnovovat se znamená být stále mladý, ušlechtilý, schopný ideálů a

velkých obětí“.²⁵ Poslušnost Bohu se tak stává úkonem, který je nejen svobodný, ale i osvobozující.

„Já mám k jídlu pokrm, který vy neznáte,“ říká Ježíš svým učedníkům: „Mým pokrmem je plnit vůli toho, který mě poslal, a dokonat jeho dílo“ (Jan 4, 32–34). Ježíšovým pokrmem je poslouchat Otce: to je to, co mu dodává sílu. A to platí i pro nás: být Ježíšovým učedníkem, jak vysvětloval Jan Pavel II., znamená „*přilnout* přímo k samotné Ježíšově osobě, sdílet s ním jeho život a úděl, mít účast na jeho dobrovolné a láskyplné poslušnosti“.²⁶

Benedikt XVI. jde ve své úvaze o tomto niterném vztahu mezi svobodou a odevzdaností ještě dál: „Právě touto svou poslušností Otci Ježíš realizuje vlastní svobodu jako vědomou volbu, jež je motivována láskou. Kdo je svobodnější než On, který je Všemohoucí? On totiž nežil

svou svobodu jako svévoli či převahu. Žil ji jako službu. A dal tak obsah svobodě, která by jinak zůstala „prázdnou“ možností něco dělat či nedělat. Stejně jako samotný život člověka i svoboda čerpá svůj smysl z lásky. (...) Křesťanská svoboda je tedy všechno jiné než svévole; je následováním Krista v sebedarování až k oběti Kříže. Může se to jevit jako paradox, ale vrchol své svobody Pán prožil na kříži, jako vrcholku lásky. Když na něj na Kalvárii křičeli: ‚Jsi-li Syn Boží sestup z kříže!‘, dokázal svou svobodu Syna právě tím, že zůstal na popravčím nástroji, aby dovedl až do důsledků milosrdnou vůli Otcovu.“²⁷

„Svedl jsi mě, Pane, a nechal jsem se svést. Zmocnil ses mě a zdolals mě“ (Jer 20, 7). Modlitba proroka Jeremiáše je citově nesmírně bohatá. Chápat osobní povolání jako Boží dar – ne jako pouhou spleť povinností –, a to i tehdy, když trpíme, je rovněž

projevem svobody ducha. Je velmi osvobozující vědět, že Bůh nás má rád takové, jací jsme, a že nás volá především k tomu, abychom se jím nechali milovat.

8. Svoboda ducha také znamená nebýt svázaný neexistujícími povinnostmi, umět se vzdát věcí, které odvisí od naší svobodné osobní iniciativy, a dokázat je pružně měnit. Don Javier nám před více než dvaceti lety napsal, že „existují činnosti, které jsou nezbytné, a činnosti, které jimi ve své konkrétní materiálnosti nejsou; v obou případech se však musíme snažit svobodně a odpovědně plnit nejvyšší přikázání lásky k Bohu. Tak budeme vždy svobodní a zároveň i poslušní“.²⁸

Atmosféru důvěry a svobody, v níž je snazší svěřit se pověřené osobě se starostmi a promluvit si s ní o tom, čemu nerozumíme nebo o čem si myslíme, že by se mělo změnit, je

třeba si v Díle udržet. Atmosféra důvěry pramení také ze snášenlivosti a trpělivosti, díky níž dokážeme klidným způsobem a vyrovnaně snášet nedostatky druhých, obtížné situace apod. To je postoj hodného (Božího) dítěte: využívá svou svobodu k tomu, aby podporoval důležitější dobra, než je jeho vlastní názor i přesto, že si jím je jist. Těmito nedocenitelnými dobry jsou např. svornost a pokojné vztahy v rodině. „Když nás však naše názory dělí od druhých lidí a přispívají k tomu, že narušujeme jednotu a svornost se svými bratry, pak je to zřetelné znamení, že nejednáme podle Pánova ducha“.²⁹

9. I když nás některé situace mohou někdy zraňovat, Bůh je často využívá k tomu, aby nás připodobnil Ježíši. Jak stojí v listě Židům, On „se naučil svým utrpením poslušnosti,“ (Žid 5,8) a tak „se stal příčinou věčné spásy pro všechny, kteří ho poslouchají“

(5,9): přinesl nám svobodu Božích dětí. Přijmout svá omezení, aniž bychom se přestali snažit o jejich překonání, je také projev a pramen vnitřní svobody ducha. Vezměme si pro srovnání smutný postoj staršího syna z podobenství o marnotratném synovi (Lk 15, 25–30): vyčítá svému otci vše, co po celou dobu uchovával s hořkostí v srdci, a není schopen připojit se k rodinné oslavě. Jeho svoboda se postupně zmenšovala, stávala se sobeckou, neschopnou milovat, chápat, že „všechno moje je tvoje“ (Lk 15,31). Bydlel ve svém, ale nebyl svobodný, protože jeho srdce bylo jinde.

Jak krásný je naopak příběh Moabky Rút, u níž svoboda a odevzdanost pramení z hlubokého smyslu pro rodinnou sounáležitost. Je dojemné vidět, jak tato žena odpovídá na tchýnino naléhání zařídit si život po svém: „Nenuť mě, abych tě opustila a odvrátila se od tebe. Kam půjdeš,

půjdu, kde zůstaneš, tam budu. Tvůj lid bude mým lidem a tvůj Bůh mým Bohem. Kde zemřeš, tam zemřu a klesnu do hrobu“ (Rút 1, 16 – 17).

Při pohledu na Pannu Marii je ještě patrnější přesah svobody do věrné odevzdanosti. „A nyní se zamysleme nad onou vznešenou chvílí, kdy archanděl Gabriel zvěstuje Panně Marii rozhodnutí Nejvyššího. Naše Matka Panna Maria poslouchá a vyptává se, aby lépe pochopila to, co od ní Bůh žádá, potom následuje odhodlaná odpověď: *fiat – ať se mi stane podle tvého slova* – jako plod té nejvyšší svobody: svobody rozhodnout se pro Boha.“³⁰

Formovat a vést svobodné lidi

10. Při formaci hraje důležitou roli osobní duchovní vedení, které by mělo probíhat vždy v atmosféře svobody a mělo by směřovat k formování lidí, kteří se budou cítit „volní jako ptáci“.³¹ Svatý Josemaría o

tom lidem, kteří mají na starosti rozmluvy svých bratří a sester, píše: „Autorita duchovního vůdce neznamená moc. Vždy duším ponechávejte velkou svobodu ducha. Pamatujte na to, co jsem vám vždy říkal, že za nejnadpřirozenější důvod ze všech považuji ono *protože se mi chce*. Úkolem duchovního vůdce je pomáhat duši, aby chtěla – aby se jí *chtělo* – plnit Boží vůli. Nerozkazujte, radte“.³² Rady udělené v duchovním vedení mají podporovat působení Ducha svatého v duši, mají jí pomáhat zaujmout vůči Bohu a osobním povinnostem svobodný a odpovědný postoj, protože „Bůh se při tvoření duší neopakuje. Každý je takový, jaký je, a ke každému je třeba přistupovat podle toho, jak ho Bůh učinil a jak ho vede“.³³

K poskytnuté radě lze obvykle připojit laskavé povzbuzení, které usnadní přesvědčení, že vždy *stojí za to* snažit se být věrný z lásky, ze

svobodného rozhodnutí. V duchovním vedení lze také někdy dát – jasně, vždy však s láskou a taktem – „důraznější pokyn“, pro připomenutí nějaké povinnosti. Pádnost této rady však neplyne z ní samé, nýbrž z oné povinnosti. Tam, kde je důvěra, se může a má takto hovořit, a napomínaná osoba za to bude určitě vděčná, protože v takovém gestu pocítí mravní sílu a laskavost staršího sourozence.

11. Celoživotní formace má vést především k *rozšiřování obzorů*, aniž by slevovala ze své náročnosti. Kdybychom od sebe a od druhých vyžadovali pouze výkon, mohlo by se nám stát, že budeme nakonec vidět jen to, na co nestačíme, své nedostatky a omezení, a zapomeneme na to nejdůležitější, totiž na Boží lásku k nám.

V tomto kontextu si připomeňme, čemu nás učil svatý Josemaría: „Lidé

z Díla jsou velcí přátelé svobody, a to i ve vnitřním životě: nejsou svazováni schémata a technikami (...). I v duchovním životě existuje – musí existovat – velká míra sebeurčení“.³⁴ Proto nás upřímnost v duchovním vedení, která nám pomáhá svobodně otevřít duši radám, podněcuje také k osobní iniciativě, k svobodnému navrhování věcí, o nichž si myslíme, že by mohli být užitečné pro naši duchovní snahu o ztotožnění se s Ježíšem Kristem.

I když je formací předáván všem stejný duch, nevzniká uniformita, ale jednota. Svatý Josemaría obrazně říká, že „cestou povolání se dá v Díle kráčet mnoha způsoby. Dá se chodit po pravé straně nebo po levé straně, cikcak, pěšky nebo na koni. Existuje na statisíce způsobů, jak kráčet po Božích cestách: pro každého bude v závislosti na různých okolnostech povinné něco jiného, protože mu to

tak bude diktovat svědomí. To hlavní je však nesejít z cesty“.³⁵ Podobně jako evangelium duch Díla naší osobnost nepřekrývá, ale oživuje: je zárodkem, který v nás má růst.

12. Ve formaci je rovněž důležité dávat pozor na to, aby duši neochromila a nezastrašila přílišná touha po bezpečí a ochraně. „Ti, kdo našli Krista, se nemohou uzavřít mezi sebou: byla by to smutná věc, takhle se omezit! Musejí se rozvinout jako vějíř, aby se dostali ke všem duším.“³⁶ Je proto třeba naučit se, že v životě nesmíme mít strach z omylů, z protivenství nebo z toho, že nesplníme do nás vkládaná očekávání, a že se máme s nadpřirozeným pohledem, rozvahou a odhodláním zapojit do svého společenského a pracovního prostředí.

Láska ke svobodě se proto také projevuje ve spontánnosti a

iniciativě v apoštolátu, jež jde ruku v ruce s konkrétními apoštolskými úkoly. Je důležité mít stále na zřeteli, že „náš apoštolát je především osobní apoštolát“.³⁷ Platí to i na úrovni podněcování apoštolských činností ze strany ředitelů. „Nikdy jsem vás nechtěl svazovat, vždy jsem se naopak snažil o to, abyste jednali s velkou svobodou. Ve své apoštolské činnosti máte mít v rámci velmi širokého pole možností, které nabízí náš duch, vlastní iniciativu ve vymýšlení takových činností, které budou co nejlépe odpovídat požadavkům místa, prostředí a doby.“³⁸

13. Další důležitý projev lásky ke svobodě nacházíme v pastoračním vedení, které přísluší prelátovi a jeho vikářům za pomoci příslušných rad. Zamysleme se ještě jednou s vděčností nad následujícími slovy svatého Josemaríi: „V důsledku tohoto ducha svobody se v Díle

formace – a vedení – zakládá na důvěře (...). Vedením založeným na nedůvěře se ničeho nedosáhne. Když se k duším přistupuje při vedení a formaci s úctou, rozvíjí se v nich pravá a nadpřirozená svoboda dětí Božích; duše se naučí se svou svobodou správně zacházet a přinese plody. Formovat a vést znamená milovat.“³⁹

Přistupovat k duším s úctou v první řadě znamená respektovat vnitřní povahu jejich svědomí a nezaměňovat řízení s duchovním vedením. Za druhé to znamená rozlišovat mezi příkazy a obyčejnými výzvami, radami a návrhy. A v neposlední řadě to znamená natolik důvěřovat v ostatní, že bude vždy v rámci možností brán v potaz jejich názor. Mají-li ti, kdo řídí, takovýto postoj a ochotu naslouchat, pak krásným způsobem dokládají, že Dílo je rodina.

Rovněž máme cennou zkušenost s tím, že v Opus Dei vládne v ekonomických, politických, teologických a jiných otázkách, které jsou věcí osobního názoru, naprostá svoboda. „O tom, co není dáno vírou, si každý myslí, co chce, a také tak jedná, s naprostou osobní svobodou a odpovědností. A pluralismus, který se logicky a sociologicky od tohoto faktu odvíjí, nepředstavuje pro Dílo žádný problém: je projevem dobrého ducha.“⁴⁰ Tento pluralismus je třeba pěstovat a usilovat o něj i přesto, že rozmanitost může být pro někoho občas těžko přijatelná. Kdo miluje svobodu, dokáže vidět to pozitivní a dobré na tom, co si o těchto věcech myslí a co dělají ostatní.

Ohledně způsobu řízení svatý Josemaría zavedl a vždy důrazně připomínal kolegiální, neboť ta je dalším projevem ducha svobody, jímž je proniknut život v Opus Dei: „Nesčetněkrát jsem vám opakoval, a

budu to opakovat i nadále po celý svůj život, že v Díle vyžaduji na všech úrovních kolegiální řízení, abychom nesklouzli do tyranie. Je to známka rozvážnosti, protože při kolegiálním řízení lze věci snáze prostudovat, dají se lépe napravit chyby a vylepšit zaběhnuté apoštolské činnosti.“⁴¹

Kolegialita není pouze a jediné způsob nebo systém fungování při rozhodování; je to především určitý přístup k věcem vycházející z přesvědčení, že všichni můžeme a potřebujeme od ostatních radu, informace atd., abychom mohli poopravit popř. zcela změnit svůj názor. Tím je také dáno respektování – a podpora – svobody druhých, aby mohli bez obav vyjadřovat své názory.

Respektování a obrana svobody v apoštolátu

14. Apoštolát vychází z upřímné touhy umožnit druhým setkání či

ještě vroucnější sblížení s Ježíšem Kristem. „Náš přístup k duším lze shrnout slovy, nebo spíše zvoláním apoštola Pavla: *caritas mea cum omnibus vobis in Christo Iesu!* (1 Kor 16,24): moje láska je se všemi vámi v Kristu Ježíši. Prostřednictvím lásky se stanete rozséváči pokoje a radosti ve světě, budete milovat a bránit osobní svobodu duší, svobodu, kterou Kristus respektuje a kterou pro nás vydobyl (srov. Gal 4, 31).“⁴²

U lidí, které se snažíme přivést k Pánu prostřednictvím apoštolátu přátelství a důvěry, si ze všeho nejvíce vážíme svobody. Svatý Josemaría nás vybízí uskutečňovat tento apoštolát prostřednictvím osobního svědectví a pomocí slova. „Ani v apoštolské činnosti – lépe řečeno: především v apoštolské činnosti – si nepřejeme ani sebemenší náznak nátlaku. Bůh chce, aby mu lidé sloužili svobodně, nebyl

by tudíž správný ten apoštolát, který by nerespektoval *svobodu svědomí*.“⁴³

Pravé přátelství obsahuje upřímnou vzájemnou náklonnost, která je tou pravou ochranou svobody a důvěrného vztahu. Jak jsem již psal, k apoštolátu nelze přistupovat jako k doplňku přátelství, protože „neděláme apoštolát, jsme apoštolové!“⁴⁴: samo přátelství je apoštolát; samo přátelství je dialog, v němž předáváme a dostáváme světlo; v němž se ve vzájemně otevřených obzorech rodí plány; v němž máme radost z toho, co je dobré, a jsme si oporou v tom, co je obtížné; v němž je nám spolu dobře, protože Bůh chce, abychom byli šťastní.

15. Jak víte, prozelytismus, chápaný ve svém původním významu, je něčím pozitivním, přirovnatelným k misionářské činnosti při hlásání evangelia.⁴⁵ Svatý Josemaría to tak také vždy chápal. V poslední době

však tento výraz nabyl negativní smysl. I když bychom byli rádi, aby tomu bylo jinak, musíme brát v potaz, že slova někdy dostávají jiný význam, než jaký měly při svém vzniku. Zvažte tedy, zda je s ohledem na kontext vhodné tento výraz používat, protože vaši posluchači mohou někdy pochopit něco jiného, než chcete říct.

Respekt a obrana svobody druhých se projevuje také – a to především – tehdy, když někomu navrhneme, aby zvážil, zda ho Bůh volá do Díla. Dotyčná osoba má mít svobodu poradit se s kým chce, a především má mít naprostou svobodu v rozlišování možného povolání a následném rozhodování. Svatý Josemaría v souvislosti s tím komentuje silná slova evangelia: *compelle intrare* – přinutit lidi, ať přijdou (Lk 14,23): „Protože zásadním rysem našeho ducha je respekt k osobní svobodě všech lidí,

není ono *compelle intrare*, jímž se máte při přivádění lidí k víře řídit, násilným dotlačováním, ale hojností světla a nauky; je to duchovní podnět vycházející z vaší modlitby a práce – autentického svědectví nauky; je to množství přinesených obětí; úsměv na vaší tváři, protože jste Boží děti; synovství, které vás naplňuje poklidným štěstím – i když nemáte v životě nouzi o protivenství. Lidé toto vše uvidí a také po tom zatouží. Když k tomu ještě přidáte šarm a přátelskost, dostanete se k onomu *compelle intrare*.“⁴⁶ Je tedy zjevné, že Dílo roste a má růst v ovzduší svobody, a že má bez obav a přirozeně podávat svědectví o tom, jak krásné je žít s Bohem.

16. *Veritas liberabit vos* (Jan 8,32).

Všechny přísliby osvobození, které se po staletí objevují, jsou natolik pravdivé, nakolik čerpají z Pravdy o

Bohu a člověku; z Pravdy, která je Osobou: Ježíšem, cestou, pravdou a životem (srov. Jan 14,6). „I dnes, po dvou tisících letech se nám Kristus jeví jako ten, kdo přináší člověku svobodu založenou na pravdě, kdo osvobozuje člověka od toho, co ho omezuje, co ho pokřivuje, co tuto svobodu láme u samých kořenů, v jeho duši, srdci a vědomí.“⁴⁷

Bůh nám provždy daroval svobodu: jeho dar není něčím pomíjivým, určeným jen pro tento pozemský život. Svoboda, podobně jako láska, „nikdy nepřestává“ (1 Kor 13,8): přetrvává i v nebi. Naše cesta do nebe je vlastně cestou ke svobodě ve slávě Božích dětí: *in libertatem gloriae filiorum Dei* (Řím 8,21). V nebi svoboda nejenže nezanikne, ale dosáhne své plnosti: přijetí Boží Lásky. „V nebi tě na rozdíl od toho očekává velká Láska — prostá zrady i klamu, plná krásy, velikosti, moudrosti. Nikdy jí nebudeš

přesycen. Nasytí tě, ale nepřesytí.“⁴⁸
Zůstaneme-li s pomocí Boží věrní,
budeme v nebi plně svobodní,
protože budeme plně milovat.

S velkou láskou vám žehná

váš Otec

Fernando

Řím, 9. ledna 2018, výročí narození
svatého Josemaríi.

1 Svatý Josemaría, *Dopis* 31-V-1954, č.
22.

2 František, ap. exh. *Evangelii*
gaudium, 24-XI-2013, č. 170.

3 Svatý Josemaría, *Dopis* 24-X-1965, č.
3.

4 Benedikt XVI., enc. *Spe salvi*, 30-
XI-2007, č. 24.

5 Tamtéž.

6 Svatý Josemaría, *Jít s Kristem*, č. 25.

7 Svatý Josemaría, *Boží přátelé*, č. 25.

8 Svatý Josemaría, *Křížová cesta*, X. zastavení.

9 *Boží přátelé*, č. 26.

10 Tamtéž.

11 Srov. Svatý Augustin, *Vyznání*, III, 6, 11.

12 *Boží přátelé*, č. 27.

13 František, *Homilie*, 15-VIII-20114.

14 Benedikt XVI., enc. *Caritas in veritate*, 29-VI-2009, č. 68.

15 Svatý Augustin, *In Epist. Ioan. ad Parthos*, VII, 8.

16 *Boží přátelé*, č. 30.

17 Svatý Tomáš, *In III Sent.*, d. 29, q. un., a. 8, qla. 3 s. c. 1.

18 *Jít s Kristem*, č. 17.

19 Svatý Josemaría, *Dopis* 31-V-1954, č. 22.

20 František, *Homilie*, 31-V-2013.

21 Svatý Josemaría, *Dopis* 29-XII-1947, č. 106.

22 Svatý Josemaría, poznámka z rozjímání, 28-IV-1963.

23 Svatý Augustin, *Vyznání*, XIII, 9, 10.

24 Tamtéž.

25 *Boží přátelé*, č. 31.

26 Svatý Jan Pavel II., enc. *Veritatis splendor*, 6-VIII-1993, č. 19.

27 Benedikt XVI., *Promluva při Anděl Páně*, 14-II-1997, č. 15.

28 Javier Echevarría, *Pastýřský list*, 14-II-1997, č. 15.

29 *Jít s Kristem*, č. 17.

30 *Boží přátelé*, č. 25.

31 Svatý Josemaría, *Dopis* 14-IX-1951, č. 38.

32 Svatý Josemaría, *Dopis* 8-VIII-1956, č. 38.

33 Tamtéž.

34 Svatý Josemaría, *Dopis* 29-IX-1957, č. 70.

35 Svatý Josemaría, *Dopis* 2-II-1945, č. 19.

36 Svatý Josemaría, *Brázda*, č. 193.

37 Svatý Josemaría, *Dopis* 2-X-1939, č. 10.

38 Svatý Josemaría, *Dopis* 24-X-1942, č. 46.

39 Svatý Josemaría, *Dopis* 6-V-1945, č. 39.

40 Svatý Josemaría, *Rozhovory*, č. 98.

41 Svatý Josemaría, *Dopis* 24-XII-1951, č. 5.

42 Svatý Josemaría, *Dopis* 16-VII-1933, č. 3.

43 Svatý Josemaría, *Dopis* 9-I-1932, č. 66.

44 *Pastýřský list*, 14-II-2017, č. 9.

45 Srov. Kongregace pro nauku víry, *Doktrinální poznámka k některým aspektům evangelizace*, 3-XII-2007, č. 12 a pozn. 49.

46 Svatý Josemaría, *Dopis* 24-X-1942, č. 9.

47 Svatý Jan Pavel II., enc. *Redemptor hominis*, 4-III-1979, č. 12.

48 Svatý Josemaría, *Výheň*, č. 995.

1 Svatý Josemaría, *Dopis* 31-V-1954, č. 22.

2 František, Ap. exh. *Evangelii gaudium* , 24-XI-2013, č. 170.

3 Svatý Josemaría, *Dopis* 24-X-1965, č. 3.

4 Benedikt XVI., Enc. *Spe salvi*, 30-XI-2007, č. 24.

5 Tamtéž.

6 Svatý Josemaría, *Jít s Kristem* , č. 25.

7 Svatý Josemaría, *Boží přátelé* , č. 25.

8 Svatý Josemaría, *Křížová cesta* , X. zastavení.

9 *Boží přátelé* , č 26.

10 Tamtéž.

11 Srov. Svatý Augustin, *Vyznání*, III, 6, 11.

12 *Boží přátelé* , č. 27.

13 František, *Homilie*, 15-VIII-20114.

14 Benedikt XVI., enc. *Caritas in veritate* , 29-VI-2009, č. 68.

15 Svatý Augustin, *In Epist . Ioan. ad Parthos*, VII, 8.

16 *Boží přátelé* , č. 30.

17 Svatý Tomáš, *In III Sent.*, d. 29, q. un., a. 8, q1a. 3 s. c. 1.

18 *Jít s Kristem* , č. 17.

19 Svatý Josemaría, *Dopis* 31-V-1954, č. 22.

20 František, *Homilie*, 31-V-2013.

21 Svatý Josemaría, *Dopis* 29-XII-1947, č. 106.

22 Svatý Josemaría, poznámka z rozjímání, 28-IV-1963.

23 Svatý Augustin, *Vyznání*, XIII, 9, 10.

24 Tamtéž.

25 *Boží přátelé* , č. 31.

26 Svatý Jan Pavel II., enc. *Veritatis splendor* , 6-VIII-1993, č. 19.

27 Benedikt XVI., *Promluva při Anděl Páně* , 14-II-1997, č. 15.

28 Javier Echevarría, *Pastýřský list* , 14-II-1997, č. 15.

29 *Jít s Kristem* , č. 17.

30 *Boží přátelé* , č. 25.

31 Svatý Josemaría, *Dopis* 14-IX-1951, č. 38.

32 Svatý Josemaría, *Dopis* 8-VIII-1956, č. 38.

33 Tamtéž.

34 Svatý Josemaría, *Dopis* 29-IX-1957, č. 70.

35 Svatý Josemaría, *Dopis* 2-II-1945, č. 19.

36 Svatý Josemaría, *Brázda*, č. 193.

37 Svatý Josemaría, *Dopis* 2-X-1939, č. 10.

38 Svatý Josemaría, *Dopis* 24-X-1942, č. 46.

39 Svatý Josemaría, *Dopis* 6-V-1945, č. 39.

40 Svatý Josemaría, *Rozhovory*, č. 98.

41 Svatý Josemaría, *Dopis* 24-XII-1951, č. 5.

42 Svatý Josemaría, *Dopis* 16-VII-1933, č. 3.

43 Svatý Josemaría, *Dopis* 9-I-1932, č. 66.

44 *Pastýřský list* , 14-II-2017, č. 9.

45 Srov. Kongregace pro nauku víry, *Doktrinální poznámka k některým aspektům evangelizace* , 3-XII-2007, č. 12 a pozn. 49.

46 Svatý Josemaría, *Dopis* 24-X-1942, č. 9.

47 Svatý Jan Pavel II., enc. *Redemptor hominis*, 4-III-1979, č. 12.

48 Svatý Josemaría, *Výheň*, č. 995.

Copyright © Prælatúra Sanctæ Crucis
et Operis Dei

(Jakékoliv veřejné šíření, celku nebo
části, je bez výslovné autorizace
vlastníka copyrightu zakázané)

(Pro manuscript)

.....

pdf | dokument generován automaticky
z [https://dev.opusdei.org/cs-cz/article/
dopis-prelata-opus-dei-leden-2018/](https://dev.opusdei.org/cs-cz/article/dopis-prelata-opus-dei-leden-2018/)
(05.08.2025)